

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Városi bérház, I. emelet.

Kiadóhivatal: Kazal József könyvnyomdája, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Lemberger Ármin.

Előfizetési árak

Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Reménysugarak.

A „Bajai Hírlap“ utóbbi számai telvék bizalommal és a remény bizonyos fokával a közép Duna áthidalását illetőleg. Én részemről nem vagyok abban a szerencsés helyzetben, hogy jogosult részese legyek annak a reményforrásnak, melyből újabb táp csörgedezik az annyiszor csalódott nagy közönség felé. Ha csupán feltevéseken, kombinációkon alapszanak ezen jövőndelések, akkor értékük annyi, mint a madarak röptéből megjósolni az emberiség jövőjét. De én magam sem hiszem, hogy a „Bajai Hírlap“ komoly, mondhatnám a dolgok folyását sőtét szemügyre szemlélő szerkesztője a nagyközönségnek csupa kedvtelésből ilyen és eféle hitet suggerálna. Ha a „Bajai Hírlap“ szerkesztősége a közép Duna áthidalásának ügyében csak távolról is bi:rató híreket közöl, annak mindenesetre kell, hogy alapja legyen, és semmiesetre sem való arra, hogy a nagy közönségnek pusztán szórakozást nyújtson. De ezt nem is tekintve, csekélységem is időszerűnek találja, hogy a dologgal kezdjünk újból is komolyan foglalkozni. Nem akarok abba a hibába esni, melynek hatás-talan ízét már többször voltunk kénytelenek minden ellenszolgálat nélkül megkóstolni. Nem akarom feleleveníteni azon szellemeket, melyeket pénz- és ~~Időáldozattal az érdekelt~~ nagy vidék már oly gyakran a nevelők gaudiumára felidézett. Nem akarok sem értekezleteket, sem kereskedelmi kamarákat terhelni oly dolgokkal, melyek mindaddig csak arra valók voltak, hogy nyílt ajtókat kifeszítsünk. De még a követválasztást sem akarnám eszköznek felhasználni, hogy erőszakosan próbáljuk azt megtenni, a mit jó szóval, kérésekkel, igazságon alapuló érvek-

kel nem tudtunk csak egy lépéssel is ez ideig előbbre vinni.

Nem tudom a szerencse, a véletlen, vagy mindkettő, a közép Duna áthidalásának ügyét talán mégis a megvalósulás felé tereli. Van az országnak egy jó-hírű intézete, a magyar jelzálog-hitelbank. Ezen intézet élén egy európai nevezetességű férfi áll, a kit teljes szívvél-lelékkel vallhatunk magunkénak. Ezen férfi, a kit mindannyiunk híreről ismerünk, *madarasi Beck Nándor*. Az ő hazafias ténykedésének köszönhető, hogy külföldi intézetek sietnek vonaglásban tespedő közgazdasági miseriánkban hathatósan segíteni azáltal, hogy már is negyvenmillió frankot ajánlottak fel ezen célra. Programjukba felvették: a magyarországi ipart életképessé tenni, ki nem épített vasúti hálózatokat kiegészíteni, szóval mindent megtenni, hogy az ország közgazdasága Európa piacán versenyképessé váljék, a mi tudvalevőleg csak a kellő forgalmi utak és eszközök által érhető el. *Madarasi Beck Nándor*, a ki nem csak intézetének elnöki székéből látja és itéli meg közgazdasági viszonyainkat, hanem mint felső Bácsmegye szülőtte, szemtől-szembe ismeri e nagy vidék viszonyait; a ki bizonyára vissza is tud emlékezni ezen vidék kereskedelmének és iparának aranykorára, a ki végtére nagyon jól tudja, hogy a közép Duna áthidalásával minő óriási anyagi, de még erkölcsi haszon is háramlana az egész országra, de magára a finanszírozást eszközöző vállalatra is, ezt a férfiút felkeresni, és közvetítését kinyerni, volna az érdekelt nagy vidék első és visszautasíthatatlan kötelessége. Ő mint országos nevű ember első sorban volna hivatva az ügyet kezébe venni, és ő bizonyára képes is volna azt végleg dülőre juttatni.

A kereskedelemügyi miniszter ujabban több alkalommal hangoztatta, hogy megvan győződve a közép Duna áthidalásának szükségességéről, azonban ezen eminens fontosságú forgalmi eszköz létesítésére hiányzik a pénz, ez pedig oly faktor, melylyel minden ember számol. Ha azonban ezen országos ügynek a jelzálog-hitelbank vezetését megnyerhetnők, a mely azt mondaná a magas kormány: Uraim, Önök pénz hiányában eddig késleltették ezen kiváló fontosságú közgazdasági kérdés megoldását, ime mi előlegezzük az államnak e célra a pénzt; úgy alig hiszem, hogy a magas kormány ezen ajánlat elől ki tudna vagy akarna térni, mert ha ezt tenné, még a saját pártjában is sok ellentmondásra akadna. Mindezek után szerény indítványomat következőkbe foglalom össze: Azon bizottság, mely annak idejében, gondolom 1898-ik évi október 2-án, Baján a közép Duna áthidalásának érdekében megalakult, válasszon egy küldöttséget, mely a magyar jelzálog-hitelbank vezetésével minél előbb, (mert periculum in mora) érintkezésbe lépjen. Adja át a bank vezetésének mindazon okmányokat, melyek közgazdasági szempontból az áthidalásra vonatkoznak, hogy azokból a vezetés nemcsak a létesítendő áthidalás erkölcsi szükségét, hanem anyagi hasznát is megállapíthassa. S ha mindezek birtokában lesz a bank vezetősége, nem kétem, hogy ezen jövedelmező üzlet finanszírozását kezébe ne venné. Ez az egyedüli reménysugár, mely e nagy vidék csalódás-szülte kétségbeesett anyagi helyzetének új tápot és biztos reményt nyújthatna ez idő szerint.

Bátaszék, 1901. évi július hó 22.

Dr. Boszkovitz Mór.

TÁRCZA.

A kézműesség jövő alakulása, a kisipar jövője.

Irta Gerster Miklós, kir. iparfelügyelő.

Előszóval ellátta Sztzerényi József min. tanácsos.

Koszorúzott pályamű. Ára 2 korona. Kiadja a magyar keresk. és iparkamarák szakirodalmi alapja.

A „BAJAI HIRLAP“ eredeti tárczája.

A hazai iparosság és iparfejlesztés érdekében még nem jelent meg mű, mely *szébb nyelvezettel, alaposabb tudással és nagyobb körültekintéssel* tárgyalta volna a fent említett országos érdekű fontos tárgyat és ezért teljes mértékben megérdemli, hogy a könyv tartalma minél szélesebb körben ismertté legyen, hogy a benne elfektetett elvek lehetőleg rövid idő alatt testet öltsenek és előmozdítsák hazánk ipari fejlődését és ezzel a közvagyon gyarapodását. Legelőbb is történelmi visszapillantásul Róma közgazdaságát és a németországi ezéheletet ismerteti, amely utóbbiból a magyar ezéhelet kifejlődött. Ez után a magyar ezéhek fejlődését ismerteti és mellette Ausztria törekvését immár 150 év óta, hogyan bénítsa meg egyrészt a magyar nyerstermények kivételét és a vámkülföldről való ipari termékek behozatalát. *Széchenyi, Kossuth és Deák*, valamint a „Védegyelet“ működésének ismertetése után ismerteti ki- és bevételünket és statisztikai adatok alapján bebizonyítja, hogy milyen óriási értékkel több a bevétel, mint a kivétel. Főlötte becses fejezete a könyvnek az,

amelyben hazánk iparstatisztikáját és a kézműves áruk behozatalát ismerteti. Megtudjuk belőle, hogy bár az iparosság 1880-tól 1890-ig erősen szaporodott, mégis száma nézve nagyon csekély, mert van 1000-1000 lakosból

Németországban . . .	355 iparos,
Angolországban . . .	333 „
Olaszországban . . .	192 „
Franciaországban . . .	172 „
Ausztriában	122 „
Magyarországban . . .	53 „

Ilyen sok, szebbnél-szebb adatot közölhetnénk a műben foglalt statisztikai táblázatokból, azonban e helyett elhagyjuk és követjük szerzőt, hogy némely bennünket is érdeklő iparág helyzetét megismertessük. Vegyük legelőbb a *lábbeli készítőket* (cipész és csizmadia együtt). A hazai iparosság $\frac{1}{6}$ -od része lábbeli készítő és pedig

önálló	59,365
fehérített segéd . . .	27,738
fiatal segéd	17,791
vándor iparos	72

összesen: 104,966 egység.

Óriási szám és mégis aránylag kevés, mert Németországban egy lábbeli készítőre 110, Ausztriában 130, nálunk 153 lakos jut, amiből általános szegénységünkre kell következtetni. Jellemző dolog, hogy 100 mesterre 114 segéd és 84 inas jut, tehát nagyon sok az inas. Jellemző, még pedig szomorúan jellemző, hogy 1898-ban kivittünk a

külföldre 1.596,000 kor., behoztak 19.795,000 korona értékű cipőt, mindet Ausztriából, a honnan a vámkülföldre is vitték. *És itt megjegyezzük a könyv nyomán —, hogy a cipők legnagyobb részét kézművesek kézimunkával és nem gyárilag készítették, még pedig úgy; hogy a munkások a kész anyagot kapták.* Ugyan ilyen módon készül az a tömörked férfiúha Bécsben és Prossnitzban, melylyel hazánkat elárasztják kis mesterek műhelyeiben, a honnan a nagy raktárakba kerül. A malom és pékárú kivételével minden kézműves készítette áruval így vagyunk, hisz kuriozumpépen föl akarjuk említeni, hogy eddig még nem csinálnak hazánkban patkószeget sem, amiből pedig ugyancsak nagy a szükséglet.

A következő fejezetben meghatározza a mester, vállalkozó, segéd, inas, gyárrendszer, kiadórendszer és tárházrendszer fogalmát és ismerteti is és ennek előbeosztása után a kézműesség válságáról szólva, elősorolja az okokat, melyek az iparos osztályt mai nyomorába sodorták. Első sorban az volt az ok, hogy a czéhek eltörlésével akkor szaporodtak el az iparosok (mesterek), a mikor a gyáripár ránehezedett a kézi iparra. A felszaporodó mesterek kenyerökért civakodtak és rontották az iparcikkék árát a minőség rovására, amely végre annyira sülyedt, hogy manapság már oly ipar termékek is kerülnek a piacra, amelyek az egyszerű javítást sem érik meg. A második ok, a mely a kézműveséget megrontotta boltok alakulása, amelyekben szép áru, tetszetős elrendezéssel, izlésesen a rokon cikkekkel együtt feltalálható volt. Az üzletek és a közlekedő eszközök kifejlődése a vásárokat is tönkre tették. A harmadik ok, a mesterek iszonyodása az újításoktól és leg-

A FERENCZ JÓZSEF keserűviz

az egyedül elismert kellemes izű természetes hashajtószer.

Dr. Naschér Simon

1841—1901.

„Tört hárfának az utolsó hurja lepattant“, e mélyen megható szavakkal bucsúztatta Dr. Adler Vilmos, a hatvani izr. hitközség aranyászja, fiatal rabbija megdicsőült mesterét az ékesszólásban, immár az Úr ölében nyugó kartársát. És valóban e pár szónál jellemzőbben, hibében nem lehetett volna kimeríteni a vallás és tudomány e szerencsétlen bajnokának végzetes élettragédiáját, ez egykoron oly fényes, oly vérmes reményekre jogosított földi zárandoklást. Vakító ragyogásu meteoroként tűnt fel a zsidóság égén, párját ritkító eloquenciája búbasjos varázának híre elterjedt a messze külföldre is és a német császárvárosnak, Berlinnek egyik legelőkelőbb hitközsége sietett rabbijául megnyerni a fiatal, magyar származásu papot. Dicsőséges multjának zenithégen állott ekkor, de mintha az Istenek megirigyelték volna, hogy a legesilgőbb szellemi adományok bőségkürtjével halmozták el kegyeltjüket — az az örlő lelki kórság, mely egyetemi tanuló korában már megtámadta szellemi életének gyökereit, újból megkezdte üldöklő aknamunkáját és esakhamar a szellemi elborulás kódos világa nehezedett reá e fényes, nagy tehetségekkel megáldott elmére, ki dicsőséget szerzett német földön a magyar névnek. Ő, ki kifeszített, duzzadt vitorlakkal indult neki az élet hullámzó oceánjának, immár mint tért hajó roncsa, melyet a szélvész kidob a tenger fövényére, mint szellemi torso, keserűen megcsalódva családi boldogságában is, került vissza ide Bajára, hol csendes elvonultságban morzsolta le élete alkonyát, a szenvedések tüzeiben megtisztult lelke hó vágyainak, a tudomány és költészet lelkes ápolásának, élve.

Pár hét előtt gyógyíthatatlan betegség döntötte kórággyba és megviselt szervezete képtelen volt vele megbirkózni.

Kedden, f. hó 23-án éjfélkor lehelt ki nemes lelkét, szűnt meg dobogni a szenvedések hét törött átűfött szive és némultak el örökre a beszédes ajkak, melyek oly magasztos, oly fennkölt szellemben hirdették Isten igéit.

Legyen neki könnyű a föld, mely utolsó fészke volt a szárnyaszegett sasnak, mely utolsó révpartja volt a szerencsétlen hajótöröttnék!

A bajai izr. hitközség nemesen gondolkodó előjárósága, párosulva a „Testvériségi Szent Egyetlet“ mindenben méltó végtisztességet rendezett a zsidóság e nagy halottjának. Csütörtökön d. u. 4 $\frac{1}{2}$ órákor temették a közönség osztalan

nagy részvete mellett az izr. kórházból, hova a holttestet magánlakásából átszállították. Az elhunyt családja részéről megjelentek testvérei *Naschér Jónás* kereskedő és *Naschér Ede* író bécsi lakosok. A hitközségi képviselők testületileg vettek részt a temetésen. A gyászvendégek sorában láttuk: *Dr. Flesch* mohácsi rabbót, a bajai hitfelekezetek lelkeszei közül *Széles Áron* ref. és *Taubinger Rezső* ágost. hitv. ev. lelkeseket. *Berger Salamon* főkéntor vezetésé alatt a kar gyászadalokat énekelt, azután *Dr. Adler Lipót* rabbi távollétében *Rosenfeld* Henrik hitoktató egy nagyszabású, hatalmas beszédben, mely könynyekre indította a nagy gyász-gyülekezetet, cselelt a megdicsőült nagyméretű tudományát, magasztos lelki érényeit, elragadó retorikáját. Innét a templomba vitték a hitközség tagjai a koporsót, hol az e gyászos alkalomra meghívott *Dr. Adler* Vilmos hatvani rabbi bucsúztatta gyönyörű gyászbeszédben az elköltözött tudóst, a mely minden ízében méltó volt a szónak e felkent, nagynevű mesterehez. Halk, elfojtott zokogás a hallgatóság sorából kísérte mindvégig a költői lendülettel és hévvel elmondott remek szónoklatot. És azután megindult a gyászmenet földi zárandoklásunk utolsó állomására, hol az elhunyt öcsese *Naschér Jónás* tolmácsolta mélyen megrázó szavakban a maga és családja hálás köszönetét azért a szeretetért és kegyeletért, melylyel az itteni hitközség elszenderült testvérét élete utolsó perczéig kitüntette. A rögök tompa hullása jelezte végre, hogy átadták az anyaföldnek e sokat zaklatott, sokat szenvedett hű fiát városunknak.

Életrajzi adatait a következőkben foglaljuk össze: *Dr. Naschér* Simon szül. 1841. évi márczius hó 23-án Liptó-Szl.-Miklóson. Középkolai tanulmányait a bajai főgymnasiumban végezte, hol 1860-ban kitűnő eredménnyel érettségét tett. Ezután a boroszlói egyetemen teológiát hallgatott és itt pappá szenteltetvén, miután a bölcsészettudori fokot elnyerte és a lipsei egyetem tudományos érdemei elismerésül tiszteletbeli doktorrá avatta, a berlini Schochare tob hitközség rabbijává választotta, hol 1879-ig működött, de betegsége miatt lemondani volt kénytelen. Ettől fogva Baján élt. Sűrű irodalmi tevékenységet fejtett ki, több önálló munkát írt és többi éveiben lefordította németre az oly korán elhunyt, fiatal magyar poeta *Reiczky* költeményeit.

Haláláról a bajai izr. hitközség külön gyászjelentést adott ki.

— r.

nagyobb részt képtelenségök arra, hogy munkájok vállalásánál előbb kiszámítsák, mibe kerül nekik az áru. Végül a bevásárlási forrásokat sem ismerik, pénzük sincs és így másod-harmadkézből kapják áruikat hitelbe, úgy, hogy megveszi őket a kamat és a törlesztés.

Ez után a tárház rendszeréről szól, melynél az iparos saját anyagát dolgozza föl és viszi a tárházba (magazinba), a hol a kereskedő ezer gáncs között levon az áruból és kényszeríti a mesterembert, hogy a czikket magyarul szólva — csak ahogy-ugy összecsapja. Ezen rendszer ellenkezője a kiadó rendszer, ahol az iparos az anyagot, mint félgyártmányt (kiszabott ruha, cipő stb.) megkapja. De oly alacsony munkabért fizetnek, hogy képtelen jó árut szolgáltatni. Az ipartestületekről szólva, úgy találja, hogy azok a cselének nem felelnek meg, mert nem szolgáltatnak az iparosságnak eszmei tartalmat, hanem legfeljebb társas egyletek, ahol az iparosság, ha összegyűl, egyik a másikban csak versenytársat vél találni.

Igen becses a XIII-ik fejezet is, a melyben a mesterségek jelen helyzetét tárgyalja. A nagy tömegből csak a férfiszabóság czikkéből közöljük azt a becses és eddig alig ismert tény, hogy a férfiszabóságnál maig is divó és fentemlített kiadórendszer, amelylyel Bécsből és Prossnitzból bennünket árukkal elárasztanak, magyar, pesti és pozsonyi eredetű. Ugyanis a harminczas évek elején egy gazdag pesti szabó, a czéhrendszer ellenére idegen szabóknál sok férfiruhát csináltatott és kocsin Romániába szállította, ott eladta. Ez a vállalkozás annyira sikerült, hogy Konstantinápolyban, Bukarestben, Kairóban és Oroszországban boltot nyitott. Idővel a szabó mester saját műhelyében csakis kiszabatta a posztót és a hozzávalóval kiadta szegény munkásoknak, akik akkor alakultak át nadrág, mellény és kabát

szabókká, aszerint, amint szükséges volt. E példa után több pesti szabó is hasonlóan cselekedett. Sokat lendített a szabók az 50-es évek kormánya, amely az angol ruházóvetek vámját leszállította azon ruháknál, amelyek a külföldre kerültek. (Kikészítési eljárás.) Azonban a 60-as években bevonult magyaros viselet, amely általán elterjedt, a szabóknak több keresetet biztosított és otthagyták az olcsó munkát, mire a román és egyéb külföldi kereslet, nem lévén munkás, Bécsbe vonult. Pestet követte a pozsonyi gyermekruhát készítőik csapata is, amely Prossnitzban ütött tanyát.

Fölötte becses az ipari szövözetkezetekről szóló fejezet, amelyben elmondja, hogy mi teszi ezeket tönkre. Először a tőke hiánya, másodsor a kicsinyes, szűklátókörű vezetés, végül pedig az, hogy sokszor sikerül a szövözetkezetből az iparosok zömét kirekeszteni úgy, hogy szövözetkezet ezégre alatt tulajdonképen néhány tehetős iparosnak társas vállalkozása.

Mindezekből a könyv szerzője a következőket ajánlja: létesítenek az iparosok „kiadó rendszerű“ szövözetkezeteket, a melyeket részben az állam, részben az Országos Központi hitelszövetkezet finanszírozza és amelyeket egy központból igazgatnának. Ezek a szövözetkezetek életrevalók lesznek, ha 1. *alakulásuk független a kézműves mesterek tetszésétől*, 2. *kereskedelmi igazgatásuk független*, 3. *a kezdéshez szükséges olcsó kölcsön megvan* és 4. *ha a „numerus clausus“ önkényes befészkölésének védkép elejét veszik.*

Végezetül a fejleszhető mesterségekről szól a mű, amelynek kívánjuk, hogy minél szélesebb körben olvassák és valósítsák meg a benne levő eszméket.

L. M.

Helybeli és vidéki hírek.

Személyi hir. *Dr. Hegedüs* Aladár polgármester — mint sajnálattal értesülünk — Pöstyénben megbetegedett.

Kitüntetés. *Dr. Dembitz* Vilmos, ó-móroviczai orvos, a közügyek terén szerzett érdemeiért arany érdemkeresztlettel tüntettetett ki.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Aradszky Milorád bács-almási járásbíróági betétszerkesztő szakdjánokat helyetteszerkesztő inokká nevezte ki.

Áthelyezés. *Majtényi* Géza kegyesr. tanárt Podclimból Nagy-Becskerekre helyezték át.

Casino-estély. A múlt hétfőn a „Casino“, kert-helyiségben megtartott estély pompásan sikerült. Igen szép számu közönség jelent meg és jó kedvvel, kitartással folyt a tánc a hajnali órákig.

Házasság. *Schmithammer Fülöp* fővárosi magánhivatalnok ma d. e. 1/2 11 órákor vezeti olár elé *Weisz Lina* kisasszonyt, özv. Weisz Lajosné úrnő leányát.

Esküvő. *Vattay* Albert szabadkai kir. törvényeszéki aljegyző holnap esküszik örök hűséget *Polgár* Emma urhölgynek Mohácscon.

A bácsmegeyi főispáni állás. *Báró Vojnits* István bácsmegeyi főispánt Széll Kálmán miniszterelnök július 16-tól kezdve bizonytalan időre szabadságraolta. Az új főispán, mint hírlék, *Latinovics* Pál, a gyzicziari kerület képviselője lesz, kinek helyébe *Pukonics* József fog a kerületben fellépni.

Szinikerületünk. A szabadkai szinikerület szerződését Baján e héten írták alá a város közönségének nevében. Közölhetjük azt is, hogy Baja városa a szintársulatnak évi 800 korona szubvenziót szavazott meg.

Halálózás. Vettük a következő gyászjelentést: A bajai m. kir. posta- és távirtda hivatal tisztikara szomorodott szívvel jelenti szeretett kartársuknak és igaz barátjuknak *Kubina István* m. kir. posta- és távirtda föltisztnek hosszas szenvedés után életének 38. évében történt elhalálózását. A jó kartársnak hült tetemei folyó hó 23-án, délután 6 órákor fognak a r. kath. szertartás szerint örök nyugalomra kísértetni a halottas (sóház-utcz 218. sz.) házból. Baja, 1901. július hó 22. Beke és nyugalom adassék a jó kartársnak!

Ipartestületi közgyűlés. A bajai ipartestület f. hó 28-án rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgyszorzata a következő: Az előjáróság jelentése a kereskedelmi m. kir. miniszternek Baja város ipara fejlesztése érdekében tett intézkedése tárgyában; ugyancsak az előjáróság jelentése a testületi ház építkezése és berendezése és az ezzel kapcsolatos költségek mikénti fedezése tárgyában; ugyancsak az előjáróság jelentése a 2. tétel alatti célra kibocsátott részjegyek jegyzése tárgyában; az előjáróság előterjesztése a szakosztályok megalakítására vonatkozó alapszabályok jóváhagyása iránt; a szegedi ipartestület felhívása a szegedi kereskedelmi és iparkamara kerületébe tartozó önálló iparosok nyugdíjgyesületébe való belépés iránt. Ifj. Úry Pál indítványa, hogy a Szent Antal napi bucsm csakis bajai iparosok vehessenek részt.

Budapest—Szabadka—Bajai telephon. Nem rég említettük, hogy Budapest és Szabadka között az állam külön telephon vonalat épített. Ennek az interurbán vonalnak az építése már közeledik a befejezéshez, a mennyiben már négy-öt nap mulva teljesen készen lesz. Ez a külön vonal Szabadkának igen óriási előnyt biztosít. Eddig tudvalevőleg csak Szegeden át beszélhetek Budapesttel, most azonban közvetlen összeköttetést kapnak nemcsak Budapesttel, hanem ennek összeköttetésével Bécs, Fiume, Győr és Sopron városokkal. Ez lesz az első vonal, a mely kettős távbeszélő tartókkal van felszerelve, melynek az az előnye, hogy a távbeszélő készülékekben levő zörgéseket a minimumra redukálja. E vonalnak építése június 23-án vette kezdetét, a munkálatokat Budapestől Halasig a budapesti posta- és távirtda igazgatóság, Halasól Szabadkáiig pedig a temesvári posta- és távirtda igazgatóság végezteti *Gáti* Béla mérnök vezetése mellett. A héten kezdték meg a Szabadka-bajai interurbán vonal építését is, mely körülbelül 10 nap alatt be lesz fejezve. A megnyitás az eddigi szokástól eltérőleg azért fog késni egy pár napot, mert az új vonalakon először a kereskedelmi miniszter fog kísérletezni. Mindkét vonal u. n. „Szimultán“ berendezés lesz, mely abból áll, hogy ezen távbeszélő vonalokon egy időben a távirat forgalom is lebonyolítható lesz annélkül, hogy egyik a másik működését zavarná.

Gyermekehelyi Szabadkán. Ruffy Pál országgyűlési képviselő, kormánybiztos dr. Fáy egészségügyi felügyelő jelenlétében Schmausz főispán, Mamussich polgármester és a játékon egyesületek elnökeivel értekezletet tartott a Szabadkán felállítandó országos gyermekehelyi-szanatórium tárgyában. Az értekezleten megállapították, hogy a város ingyen telket ad és hogy az egyesületek a kitűzött célhoz hozzájárulnak. Az építést őszszel már meg is kezdik.

Selyemfonók sztrájkja. Ujvidékről írják lapunknak: Az ujvidéki állami selyemfonóban alkalmazottak, állítólag négy elbocsátott munkásnő biztatásai következtében, e hó 19-én beszüntették

a munkát. Kevesebb munkaidő, nagyobb bér képezi követelésük lényegét. A sztrájkról nyomban értesített főkapitány, dr. Demetriosz Vladimír minden irányban intézkedett, hogy a sztrájk, igazító elemek távoltartása által, mielőbb véget érjen s így a munkásnőkkel, mint az igazgatósággal szemben békéltetőleg lépett közre. Az igazgatóság arra való tekintettel, hogy a munkaidő reggeli 5-től esti 7-ig tart, megszaktivá 25—25 perccel szedélután is 1 1/2 órával délben, továbbá, hogy a napibér 30 krtól 1 frt 30 krig terjed s hogy munkásnőit télen-nyáron, állandóan alkalmazták, holott a gazdasági munkások több és nehezebb munkaidőért csak 60 krt kapnak, nem hajlandó a jelenlegi állapotot változtatni, annál kevesebb, mert biztosra veszi, hogy a munkából kiállott leányok ismét munkába állanak, vagy másokkal könnyen pótolhatók.

Sertészárlat. A sertésvésznek osztrák területre történt behurcolása miatt a sertéseknek Ausztriába való bevitelére jelenleg a megyénk következő területeiről tilos: *bajai*, *títeli*, *topolyai* és *újvidéki* járás továbbá: *Baja*, *Szabadka* és *Újvidék* városokból.

Lóverseny Zomborban. A vármegyei gazdasági-egyesület ez idén is rendez lóversenyt. Az egyesület a lóverseny rendező bizottságot már megalakította. Elnöke kamjonkai Szemző István, tagjai: dr. Molnár Károly és Halin Emil. A bizottság már több ízben ülésezett és a lóverseny érdekében serényen munkálkodik. Kamjonkai Szemző István a kitűnő sportsman közreműködése már előre is biztosítja a lóverseny ritka sikerét.

Beiratások a szegedi állami felső kereskedelmi iskolába. A szegedi állami felső kereskedelmi iskolába a folytatólagos beiratások *szept. hó 2. 3. és 4-ik* napjain tartatnak meg. Mivel mind a három osztály párhuzamos, a felvételt mind a három osztályba fennakadás nélkül eszközöltetik. Az igazgatóság készséggel válaszol minden levélbeli megkeresésre. Szeged, 1901 július 6-án. Az igazgatóság.

Újvidéki kerékpár egyesület. Az újvidéki kerékpáregyesület f. évi augusztus 18-án (vasárnap) nagy nemzetközi megnyitót mecinget tart, melyen minden kerékpáros részt vehet. A nemzetközi verseny feltételei és sorrendje: 1. Ünnepi megnyitó verseny, 2. Újvidék nagy díja, 3. Kezdők versenye, 4. Délmagyarország bajnoksága, 5. Házi verseny, 6. Térelőny verseny, 7. 25 kilométeres verseny.

Máramaros-Szigeti gazdasági és háziparkiallítás. Máramaros vármegye székvárosában, Máramaros-Szigeten a gazdasági egyesület gazdasági és háziparkiallítást rendez f. évi augusztus 25-től szeptember 1-ig. A báró Roszner Erviné — Forgách Klótid grófnő védnöksége alatt álló kiállítás, melyben Máramaros erdészete, bányászata s az egész vármegye lakossága szövetségbe Ugoesa vármegyével, részt vesz, nemcsak erre a vármegyére lesz előnyös, de érdekelheti az ország összes vármegyéit, mert egy nevezetes alkalomból közelébb hozza e határszéli, regényes megyét Magyarország összes vármegyéihez. Kétszáz állítva e kiállításon Máramaros vármegye gazdasági, kerti, házi és műipari termékei, melyek hét főcsoportban foglalnak helyet. Az egyes főcsoportokat képezik: I. Házipar; II. Kézmű és gyáripár; III. Gazdaság; IV. Erdészet és vadászat; V. Bányászat; VI. Fűrdőügy; VII. Néprajz. A mit Máramaros faragó és bognár iparban, szövő, kosárfonó, női kúzi és műiparban, fa, vas, bőr, anyag és üveg, ruházati és vegyi iparban produkálni képes, belesz mutatva, a mezei és kerti terményekkel, gyümölcsökkel, állattenyésztésével, méhészet, tejgazdaság, gazdasági szerszámok és gépeivel, melyek mellé sorakoznak: a fatermelés, különféle erdei termények, vadászat, a legfestőbb helyek fényképei, térképek. Máramaros és az ország nagy kincse: a sóbányák, továbbá az ércbányák, kőbányák, ép úgy lesznek, mint az ásványvizek, a fürdős és fürdőberendezések fényképekben bemutatva. És megjelennek a kiállítás érdekében emelésére a magyar, rutén, román, német viseletek, hogy a kiállítási látogatók előtt egész Máramaros a maga valóságában megjelenjen. A kiállítás vonzó erején kívül kiváló alkalom az *augusztus 25-től szeptember 1-ig* tartó kiállítás ideje arra is, hogy azok, kik Máramaros regényes vidékeit iránt érdeklődnek, ide eljőjenek. A m.-szigeti turista bizottság, melynek feladata, hogy az idegeneket tájékoztassa, mindent elkövet, hogy pontosan teljesítse örömmel elvállalt tisztségét. A kiállítás és a bányászati és kohászati országos kongresszus Máramaros-Szigeten ez alkalommal való szereplése, mely szintén közrehat, hogy Lukács László, Hegedűs Sándor miniszterek, Wekerle Sándor volt miniszterelnök, gr. Teleki Géza volt belügyminiszter, Gränzenstein Béla és Nagy Ferencz államtitkárok s még számos hírneves író s képviselő Máramaros-Szigetre érkeznek, a rendezendő ünnepségek, melyek Máramaros társadalmának képviselőit vannak hivatva összegyűjteni: mind külön-külön emelik az érdekességét, amely megérdemli, hogy Máramarost a hazai nagy közönség nagy képviseletben fölkeresse s e határszéli derék vármegyét megismerje.

Sertésforgalmi korlátozások. Az osztrák belügyminiszter a sertésvésznek Ausztriába történt

behurcolása miatt azonnal kezdődő érvényességgel a sertéseknek Ausztriába való bevitelét újabban még az apatini és hódásági járásokból tiltotta meg.

Bucsú a forinttól. A szerény, polgári egyforintosra is rájár a rud. Mint a pénzügyminiszter hírül adja, szeptemberre bevonják az ezüst egyforintosokat is, amelyből a rideg statisztika szerint még mindig kilenczven millió darab van forgalomban. Hogy ez a rengeteg summa hol lappanghat oly észrevétlenül és oly sokak által nélkülözve, — arról persze már nem beszél a statisztika. A legtöbb ember tehát közömbösen bele fog nyugodni abba, hogy bevonják az egyforintosokat. De már a másik terv aligha fog ily simán megvalósulni. A másik terv szerint ugyanis a forintnak a forgalmát is ki akarják irtani a köztudatból. Nem elég, hogy forintunk nincsen, még csak ne is beszélhessünk róla? Ez igazán sok egyszerre.

CSARNOK.

Ast hívém, hogy . . .

*Ast hívém, hogy végkép feledtek,
Panasz többé nem kél ajkamon,
De hasztalan minden törekvésem,
Emléked elzúni nem tudom.*

*Édes hangod megcsendül fülemben,
Forró csököd itt ég ajkamon,
Képzetemben átölelsz ezerszer,
Mint azt tetted — régen, egykoron.*

*Nem akarlak elfeledni soha!
Édes nekem ez a gyötrelmem,
Csak az élettemmel fog megcsúzni
Ez a lázas, forró szerelem.*

T. Helén.

Jóteknység.

A „Bajai Jóteknység” Leányegyesület 1900—1901. évi jelentése. Szerkesztette **Dr. Szirmai Vidor** titkár.

Kissé későn, de remélhetőleg nem elkésve számolunk be a „Leányegyesület” utolsó évi működéséről. Örömmel tesszük ezt, mert látjuk, hogy az egylet elnöke **Spitzer Olga** urhélyg buzgón és lankadatlanul fáradozik az egylet terjesztésén, mert örömdetesen tapasztaljuk, hogy tagjai a jóteknység gyakorlásában a régi csapáson haladnak és mert látjuk, hogy általában elég jól pártolja őket a nagyközönség. Dicséretes dolognak tartjuk, hogy a népkonyhai kiadások emelkedtek, de nem találjuk egészen indokoltnak a műkedvelő előadás költségeit 663 K. 34 fillérnyi összegben. Egy kicsit sok pénz ez egy ilyen jóteknység egyletnek. Csekély összeg gyűlt a perseyekbe 20 K. 38 f., a miben a tagok hibásak, ellenben tekintélyes összeg 159 K. 36 f. jött be templomadomány ezimen.

Részünkről úgy véljük, hogy idején való volna a szabad asztalt az egész iskolaéven át nyitva tartani.

Irodalom.

Képek Baja város multjából.

Irta **Evetovics János**. Külön lenyomat.

A városok is élnek. Nekik is vannak jobb és kevésbé jó napjai, évei. Rajtuk sem mulik el nyomtalanul az idő. A különböző életviszonyok, amelyekbe egy város lakói kerülnek, meglátszanak a városon is 'és az egyesek boldogulása a város javára is szolgál. Az egyes ember elgondolkodik, ha vissza akarja lelkebe idézni a régmúlt történeteket. A városokban régen lefolyt eseményeket a történelmíró tárja fel. Azonban a vidéken csak elvéve akad historikus, a szó szebb értelmében. Nem a tudós hiányzik a vidéken, hanem az idő, a forrásművek, a segédeszközök és azért a vidéken terem a jó és anyagára nézve megbízható monográfia. Az előttünk fekvő füzet is *becses részle*, nélkülözhetlen kiegészítője a városokról megírandó monográfiának, mert bár nem nagy rendszerrel, de sok gondossággal közöl becses és a kultúra szempontjából érdekes adatokat. Különösen becses a róm. kath. egyház, a kalocsai érsekség és a XVIII. század elemi oktatásáról szóló rész. A füzetet, amely jó magyarsággal íródott, örömmel köszöntjük és szerzőjétől várjuk a további munkásságot e téren.

L. M.

Hirdetések.

Bérbe adó

a Michitsch István féle házban

egy bolthelyiség

Báró Eötvös-utca 425. sz. alatt,

és egy

bolthelyiség

a fazekas-téren, 427. sz. házban.

Bővebbet

Stampfl Jenő úrnál.

SPITZER JÁNOS

BAJA, KÁDÁR-UTCZA 180.

Elvállal mindennemű

házak és földek

kisebb-nagyobb

BIRTOKOK

bérbeadását és eladását a legkedvezőbb feltételek mellett.

3914. szám
tkv. 1901.

Árverési hirdmény.

A bajai kir. tkvi hatóság közhírré teszi, hogy az árverést **Dr. Nicolauz Béla** bajai ügyvéd által képviselt **Bezdáni Kócs. segélyőz egyletnek**, **Zsuzsits Kellér Mária örököséi Kellér Antal** bezdáni lakos gyámsága alatt álló **Zsuzsits Kálmán, Ilona és Mariska** kiskorúak elleni végrehajtási ügyében 400 korona tőke, ennek 1890. évi április hó 4-től 8 % kamatai, 118 kor. 10 fillér eddigi, 26 kor. 30 fillér ezuttal és a még felmerülő költségeknek kötelelőse kielégítését végezt az 1881. évi LX. t.-cz. 144. §-a alapján a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó bajai kir. bíróság területén levő és a szántóval 1255. sz. betétben A. 4. 1—4. sorszám 7706/466., 7706/467., 7706/776. és 7706/777. hrsz. a foglalt jószágtestből kiskorú Zsuzsits Katiczát, kisk. Zsuzsits Ilonát és kisk. Zsuzsits Mariskát megillető 1/12-ed résznyi jutalékra 709 korona kiküldetési árban ezennel elrendeli és arra Szántova község házánál 1901. évi augusztus 13-ik napjának d. e. 10 óráját kitűzi, a midőn a fennebb körülírt ingatlan a kiküldetési áron alul is eladtni fog.

Árverezők tartoznak a kiküldetési ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papírral a kiküldöttnek átadni.

A kir. tkvi hatóság.
Baján, 1901. ápril 30-án.

Temmer,
kir. járásbíró.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudására hozni, hogy

SZABADKÁN, Kossuth utca 21-ik szám alatt

gyógyfűszer

drogua üzletet

nyitottam,

ahol vegyszer, pipere, illatszert és háztartási, ugyszintén mezőgazdasági és állatgyógyászati cikkeknek kívül az e téren felmerült összes újdonságok is kaphatók.

Midőn batorokodom becses figyelmét üzletem megnyitására tisztelettel felhívni, nagyrabecsült pártfogását kérvé, maradok

kiváló tisztelettel

Zalán Béla.

Fiatalkereskedőknek
kedvező alkalom önnállósításhoz.

Egy nagyobb városában Bács-Bodrogh megyének, magyar, német és szerb nyelvet beszélő lakósággal, egy jó választékú, jól menő

**VAS- ÉS
FESTÉKÁRU-KERESKEDÉS**

más vállalkozás miatt eladó.

A raktár csupán jól eladható 10.000 forint értékű árukból áll. A főeladás technikai cikkekkel áll, miután a környékben jómódu gazdák laknak 50 cséplőgéppel. A helyiség szép és kedvezően fekszik.

Adó és házbér kicsi. — Részletfizetés 5000 frt.

Ajánlatok „O. Z. 8348” alatt Haasenstein és Vogler (Janus és Társa) céghez Budapest intézendők.

Le Griffon

valódi francia
szivarkapapír és hüvely.

Kapható minden jobb kereskedésben.

Tisztelet annak, a kit illet!

Wilhelm Ferencz gyógyszerész úrnak neunkirchenben (Bécs mellett), 1897. évi augusztus hó 11-iki kelettel Altonából a következőket írják:

„Immár 70 éves vagyok és 10 év óta izületi csúzban és aranyér-csomókban szenvedek; és nem találhattam sehol sem segítséget. Csakis az Ön **Wilhelm-féle antiarthritis antirheumatikus vértisztító teája** szabadtott meg, 3 hét alatt teljesen bajomtól. Köszönetet mondok úgy Önnek, mint a grófnőnek, kinek tudósítását a lapokban olvastam.

Teljes tisztelettel

Ackermann Keresztély

tőkepenzes
Altona, (Hamburg mellett) Reichenstrasse 6.

Hirdetések
jutányos áron felvételnek.

Alapított
1862.

Schnetzer Ernő

Alapított
1862.

ÜVEG-, PORCELLÁN-, KÖEDÉNY-, LÁMPA-, KÉPKERET- ÉS TÁBLAÜVEG KERESKEDÉSE

BAJÁN.

Ajánl légmentesen záró

befőttes üvegeket

gyári áron.

Minden háztartásban nélkülözhetlen.

Minden közönséges

befőttes- és uborkás üvegek

legolcsóbb áron kaphatók.

STANDARD

életbiztosító-társaság

Edinburghban (Angolhon.)

Alapított 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest, IV., Kossuth Lajos utca 4. sz.

(STANDARD-PALOTA.)

Évi bevétel	30,000,000 korona.
Kiutalt nyereményrészek	170,000,000 korona.
Vagyon	240,000,000 korona.
Halálesetek folytán kifizetve	484,000,000 korona.

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világkötvények. A kötvények érvényben tartása díjfizetések elmulasztásánál. Tőkésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háború-biztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

A „BAJAI HIRLAP”
kiadóhivatala.

KAZAL JÓZSEF
KÖNYVNYOMDÁJA BAJÁN.

A „BAJAI HIRLAP”
kiadóhivatala.

Mindennemű könyvnyomdai munkák a legszebb kivitelben elvállaltatnak u. m.

könyvek, folyóiratok, ügyvédi és kereskedelmi
nyomtatványok.

Névjegyek.

Eljegyzési kártyák.

Lakodalmi meghívók.

Számlák.

Körlevelek.

Gyászjelentések, falragaszok a legizlésebb kivitelben
olcsó áron készítettnek.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

**Községi nyomtatványok raktáron
tartatnak.**